

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ο παροικιακός Τύπος τα τελευταία 40 χρόνια

ΜΕΡΟΣ 9ο

**Μάς έσπασαν τα τζάμια
και κρυνόουμε**

Μετά την καταστροφή των μηχανημάτων της, οι μέρες της “Ελληνικής Φωνής” ήταν μετρημένες. Το πήγαινε-έλα από το “Εθνικόν Βήμα” στην Ελίζαμπεθ Στριπ στο Ρέντφρεν για την προετοιμασία της ήταν χρονοβόρο και ψυχοφθόρο, αλλά συνεχίζαμε και όπου πάει... Ένα βράδι, θάταν περίπου Μάρτιος 1975, με τον Γιάννη Σκάλλο πήγαμε στα “Σάλωνα” οικογενειακώς να φάμε και πέσαμε πάνω στον αδελφό του που ήταν εκεί.

“Γιωργάκη, πώς τα πάτε στη ‘Φωνή’;” με ρώτησε ο Θήο χαμογελώντας ειρωνικά και τού απάντησα “μάς έσπασαν τα τζάμια και κρυνόουμε” πληρώνοντας με το ίδιο νόμισμα, αλλά πήρα μια απάντηση που δεν περίμενα:

“Τα μηχανήματα που σπάσανε είναι δικά μου γιατί έχω αγοράσει τη ‘Φωνή!’”.

Αυτό με αιφνιδίασε επειδή πίστευα ότι την εφημερίδα ήθελε να αγοράσει ο Χρήστος Λούης, που όπως αποδείχτηκε διαπραγματευόταν την αγορά εκ μέρους τού Θήο, ο οποίος πλήρωσε τότε \$100.000 για την “Ελληνική Φωνή”. Τα χρήματα αυτά κάλυπταν σχεδόν όλη τη ζημία της εφημερίδας, εκτός από \$14.000 που πλήρωσε ο κ. Κίκης Ευθυμίου, επειδή υποτίθεται ήταν ο... πλουσιότερος των συνεταιρών!

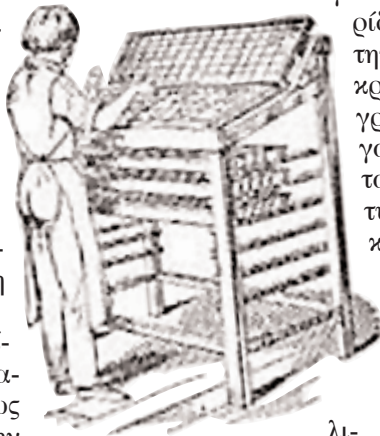
Όταν μπήκε η ταφόπετρα στην εφημερίδα που με τόσες ελπίδες και ενθουσιασμό δημιουργήσαμε, μια καλή εφημερίδα που τής άξιζε καλύτερο μέλλον, ο καθένας πήρε τον δρόμο του. Ο Τάκης άρχισε να ασχολείται με τη δημιουργία πολυεθνικής ραδιοφωνίας, το σημερινό SBS, πριν εκλεγεί στην Ανω Βουλή ΝΝΟ το 1978, ο Περούλιας μπήκε συνεταιρός σε ένα μεγάλο ντελικατέσεν στο Neutral Bay πριν παλιννοστήσει, ο Μυγδάλης και ο Γκαλελής αγόρασαν ένα τυπογραφείο, ενώ εγώ αγόρασα μια λιντυπική μηχανή.

Ο “Πανελλήνιος Κήρυκας” ήταν πανίσχυρος πια, με μεγάλη κυκλοφορία και τεράστια κέρδη, στη χρυσή εποχή τού παροικιακού Τύπου, γιατί καλωδιακή τηλεόραση δεν υπήρχε και τα ραδιοφωνικά προγράμματα ήταν λίγα και μικρής διάρκειας. Με τον Γιώργο Μεσσάρη στο τιμόνι, ο “Πανελλήνιος Κήρυκας” λειτουργούσε ρολόι και εξυπηρετούσε με το αζημίωτο, φυσικά, τις κοινωνικές και εμπορικές ανάγκες τού Ελληνισμού στο Σίδνι. Να υπενθυμίσω ότι η έκδοση τής Δευτέρας γινόταν ανάρπαστη επειδή κυκλοφορούσε με τα αποτελέσματα του ελληνικού πρωταθλήματος, πριν καν δημοσιευτούν στις αθηναϊκές εφημερίδες, ενώ η έκδοση τής Τετάρτης ήταν ένας θησαυρός

διαφημίσεων.

Πώς μπορούσε να σκεφτεί κάποιος τότε ότι αυτή η μεγάλη εφημερίδα θα άλλαζε κάποτε όνομα, θα χρεοκοπούσε και θα σταματούσε για ένα διάστημα την κυκλοφορία της; Αλλά για όλα υπάρχει «ένας λόγος σοβαρός», όπως λέει το άσμα και όπως θα δούμε στη συνέχεια...

Τον καιρό εκείνο όλη η στοιχειοθεσία εντύπων από τις καθημερινές με-

γάλες εφημερίδες μέχρι την πιο μικρή τυπογραφική εργασία γίνονταν είτε με τυπογραφικά στοιχίδια ή με τις λιντυπικές, μια δαπανηρή, ανθυγιεινή, θορυβώδη και βρώμικη διαδικασία που χρειαζόταν πολύ χώρο για τα αναγκαία μηχανήματα και τα εξαρτήματά τους. Πολλές μικρές προαστιακές εφημερίδες, τυπογραφεία και εκδοτικοί οίκοι δεν είχαν δικές τους εγκαταστάσεις και χρησιμοποιούσαν ειδικές επιχειρήσεις στοιχειοθεσίας μια φορά την εβδομάδα, τον μήνα ή όποτε τις χρειαζόνταν. Οι λιντυπες ήταν ειδικευμένοι τεχνίτες με καλούς μισθούς και χρειαζόνταν χρόνια για να εξειδικευτούν στην τέχνη τους, γι’ αυτό τα μεγάλα εκδοτικά συγκροτήματα μελετούσαν τρόπους για να μειώσουν το κόστος τής στοιχειοθεσίας τους. Ν’ αναφέρω μόνο πως όταν άρχισα να εργάζομαι στον Advertiser τού Αντελάιντ, οι παλιοί λιντυπες έρχονταν στη δουλειά με Μερσεντές και ένας μάλιστα με Ρολς Ρόις(!), επειδή δούλευαν με πολύ ευνοϊκούς όρους.

Τότε άρχισε να εμφανίζεται η φωτοστοιχειοθεσία και αφού είχα κάνει τις έρευνες για τη “Φωνή” πίστευσα ότι είναι η μέθοδος τού μέλλοντος που θα αχρηστεύσει τις λιντυπικές. Αντίθετα με τα τυπογραφικά στοιχίδια και τις λιντυπικές, στη φωτοστοιχειοθεσία χρειαζόνταν μερικά πληκτρολόγια που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν απλοί δακτυλογράφοι και ένα μηχανήμα επεξεργασίας που φωτογράφιζε σε χαρτί τη δουλειά των δακτυλογράφων. Χωρίς θόρυβο, με την καθαριότητα γραφείου, χωρίς ανθυγιεινές αναθυμιάσεις από το μείγμα μολυβδου και αντιμονίου και με

Γράφει ο Γιώργος Χατζηβασίλης

μικρότερο μισθό από τους λιντυπες, οι δακτυλογράφοι έπρεπε να μάθουν μόνο μερικούς κώδικες για την γραμματοσειρά, το μήκος τής γραμμής και το ύψος των γραμμών του κειμένου που δακτυλογραφούσαν πριν εμφανιστεί σε φωτογραφικό χαρτί.

Από περιέργεια μια μέρα, λοιπόν, πήγα σ’ έναν πλειστηριασμό τυπογραφικών μηχανημάτων για να δω αν υπάρχει ενδιαφέρον για το νέο σύστημα και ποιό είναι το κόστος του. Εκεί είδα τον Θήο Σκάλλο, αλλά τον απέφυγα επειδή δεν ήθελα να συζητώ το κλείσιμο τής «Ελληνικής Φωνής».

Όμως όταν δεν πάει ο Μωάμεθ στο βουνό, πάει το βουνό στο Μωάμεθ, έρχεται ο Θήο κοντά μου και χωρίς να μιλήσει παίρνει ένα μπουκάλι Κόκα Κόλα που κρατούσα, ήπιε μια γουλιά σαν έν-

δειξη συμφιλώσης, πως δεν μού κρατά κακία και είπε:

“Άστα αυτά εδώ και έλα στο γραφείο να δεις μια μηχανή που έ-

χω και πώς μπο-

ρούμε να την εκμεταλλευτούμε”, λες και τού ζήτησα δουλειά! Τού απάντησα ότι θα το σκεφτώ, αν και με έβαλε σε πειρασμό, αλλά δεν ήμουν σίγουρος ότι τα νεύρα μου θα άντεχαν ακόμη μια περιπέτεια ύστερα από την εμπειρία με τη “Φωνή”.

Για να μην πολυλογούμε, ο Θήο ήρθε ένα βράδι στο σπίτι μου και μού πρότεινε συνεταιρισμό, εκείνος, εγώ και ο αδελφός του Γιάννης για μια νέα επιχείρηση φωτοστοιχειοθεσίας με εγγυημένο μισθό μέχρι να δείξει κέρδη. Υποπτευόταν ότι η μέθοδος αυτή ήταν ικανοποιητική και συμφέρουσα οικονομικά, αλλά δεν μπορούσε ούτε να φανταστεί τις συνέπειές της στην τυπογραφία, τις δυσκολίες στην εφαρμογή και το μεγάλο κόστος.

Αφού συμφωνήσαμε και πήγα στα γραφεία τού “Κήρυκα”, είδα νέα πρόσωπα όπως τον Βασιλάκη Πασά που έμελλε να εξελιχθεί σε έναν από τους κορυφαίους μας εφημεριδοποιούς, δημοσιογράφους και αθλητικογράφους, τον Αγγελο Κούρλιο που επέστρεψε στα παλιά λημέρια του, τον Δημήτρη Τζουμάκα που κι’ αυτός άφησε το στίγμα του, τον Οδυσσέα Πλατύραχο που τελικά ακολούθησε το δικό του δρόμο στα παροικιακά ΜΜΕ με την εφημερίδα των Κρητικών και δικό του ραδιοφωνικό σταθμό, τον Τάσο Νεράντζη, σήμερα στη ραδιοφωνία SBS, τον Κύπριο Λεύκιο

Κλεάνθους και τη συμπατριώτισσά του, Μαρία Χατζηγεωργίου, αλλά και τον λογοτέχνη - ηθοποιό, Γιώργο Καζούρη, που εργαζόταν στο λογιστήριο, ενώ διευθυντής διαφημίσεων ήταν ο γνωστότατος στην παροικία μας, Γιώργος Αντωνίου. Να πω, όμως, ότι δεν θυμάμαι ακριβώς αν ήταν όλοι εκεί μαζί τότε, ή κάποιοι ήρθαν λίγο αργότερα.

Η φωτοστοιχειοθετική μηχανή τού “Κήρυκα” ήταν ένα πρωτόγονο μηχανήμα με τα σημερινά δεδομένα που χειριζόταν μια δύστροπη Νεοζηλανδέζα, η Λινέτ, η πιο γρήγορη δακτυλογράφος που έχω δει ποτέ, η οποία με πήρε από καλό μάτι και έγινε δασκάλα μου.

Αρχίσαμε, λοιπόν, την παραγωγή αγγλικών κειμένων και καθώς αυξανόταν ο φόρτος εργασίας, μάς βοήθησε η αξέχαστη Τζόαν Μεσσάρη που στο μεταξύ είχε παντρευτεί τον Γιώργο και έγραφε τις αγγλικές σελίδες στον “Κήρυκα”, αλλά μια Κυριακή απόγευμα που έπρεπε να εργαστούμε για να βγει η δουλειά, ξέσπασε κρίση.

Η Λινέτ ήρθε με δύο σκυλάκια παραμάσχαλα και ο Θήο που έτυχε να βρισκείται στην είσοδο, τη ρώτησε πού πάει με τα σκυλιά. “Έχω δουλειά”, του απάντησε αυτή.

“Και νομίζεις ότι είναι ζωολογικός κήπος εδώ; Πάρε τα σκυλιά στο σπίτι και έλα πίσω να εργαστείς”, τής λέει, αλλά η Λινέτ δεν καταλαβαίνει τίποτε. “Χωρίς τα σκυλιά δεν ξανάρχομαι”, απαντά και φεύγει.

Εγώ δεν έχω ιδέα τί συμβαίνει και περιμένω την Λινέτ αμάν και πώς για να βγει η επείγουσα δουλειά, όταν ο Θήο μου λέει τα δυσάρεστα νέα. Εν πάση περιπτώσει, ήρθε η Τζόαν, ξενυχτήσαμε και η δουλειά έγινε, ενώ αργότερα προσλάβαμε και άλλες δακτυλόγραφους καθώς αυξανόταν η παραγωγή. Το φθηνότερο κόστος στοιχειοθεσίας που προσφέραμε ήταν μαγνήτης για τους εκδότες, αλλά τα μεγάλα κέρδη γίνονταν από την εκτύπωση των εντύπων, όπως για παράδειγμα την μεγάλη ιταλική εφημερίδα “Λα Φιάμα”, που αναλάβαμε να στοιχειοθετούμε και να τυπώνουμε.

Το μηχανήμα, όμως, άρχισε να αγκομαχά, οι στοιχειοθέτες διαμαρτύρονταν επειδή ήταν αργό και ειδοποίησα τον Θήο ότι οι δυνατότητες τής μηχανής ήταν πια περιορισμένες αν ήθελε ν’ αυξήσει την παραγωγή. Μού ανέθεσε να βρω ένα πιο σύγχρονο μηχανήμα με μεγαλύτερες δυνατότητες και χωρίς να το συνειδητοποιήσουμε, με την εντολή αυτή αρχίσαμε μια πραγματική τεχνολογική επανάσταση στον Τύπο τής Αυστραλίας με ελληνική πρωτοβουλία.

**ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΤΡΙΤΗ:
Αμ’ έπος αμ’ έργον.**